

**Sinteza obiectivelor și propunerilor după avizarea/expertiza proiectului de hotărâre a Guvernului
cu privire la aprobarea Programul național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028**

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiectiei, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova	1	<p>Ministerul Afacerilor Interne a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 (NUI1033/MEC/2025) și comunică despre susținerea acestuia, cu următoarele propuneri.</p> <p>Temeiul legal inclus în proiect îl constituie art. 10 din Codul educației nr. 152/2017, care în opinia noastră este unul prea generic, or acesta reglementează limba de predare în instituțiile de învățământ.</p> <p>Potrivit art. 139 lit. a) din Codul educației, una din atribuțiile Guvernului în domeniul educației este cea de a aproba politicile de stat în domeniul educației. Pe această cale, referitor la temeiul legal de adoptare al actului normativ, remarcăm că potrivit exigențelor statuate în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în clauza de emiterie se va indica doar temeiul juridic concret pentru emiterea prezentului act normativ, referințe la alte norme ale actelor normative care nu constituie temei juridic de adoptare nu se vor indica în clauza de adoptare.</p> <p>De asemenea, pentru o implementare eficientă a Programului național și pentru consolidarea predării limbii române, propunem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. revizuirea și actualizarea suportului didactic, cu accent pe metodologii moderne și instrumente digitale, fundamentate pe standarde europene de predare și evaluare; 2. elaborarea modulelor tematice e-learning pentru nivelurile de competență (A1- B2/C1, CECRL); 3. reconceptualizarea curriculumului de limbă română pentru studenții alolingvi; 4. elaborarea materialelor educaționale funcționale (Ghid funcțional, baterii de teste pentru evaluare și auto-evaluare); 5. facilitarea participării cadrelor didactice la inițiative guvernamentale de perfecționare în domeniul predării limbii române ca limbă străină. 	<p>Se ia act</p> <p>Acțiunile propuse se regăsesc atât în Obiectivul general 1, Obiectiv specific 1.2, acțiunea 18, cât și în Obiectivul general 3, Obiectiv specific 3.1, acțiunile 50,51,53 etc.</p>

Congresul Autorităților Din Moldova	Locale	2	Se acceptă
		<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028.</p> <p>CALM a analizat prevederile proiectului HG în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale.</p> <p>Proiectului Hotărârii Guvernului este elaborat în scopul consolidării competențelor de învățare a limbii române.</p> <p>2. Legislația aplicabilă</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985; ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994; ❖ Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003; ❖ Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006; ❖ Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006. <p>3. Constatări/obiectii</p> <p>În urma analizei proiectului Hotărârii Guvernului și a Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 (în continuare – Programul național), CALM a remarcat importanța cunoașterii limbii române de către toți cetățenii Republicii Moldova.</p> <p>Totodată, au fost observate unele reglementări care afectează interesele APL I:</p> <p>În pct.95 alineatul 2 din Programul național se folosește incorect termenul "<i>bugetul public național</i>", care include și bugetele locale, respectiv corect ar fi să se utilizeze termenul "<i>bugetul de stat</i>", astfel că acest termen urmează a fi modificat.</p> <p>Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 poate fi propus pentru aprobare, luând în considerare obiectiile expuse.</p>	Se acceptă
Cancelaria de Stat	3	<p>În temeiul prevederilor pct. 221 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, a fost examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programul național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 (număr unic</p>	Se acceptă

	<p><i>1033/MEC/2025</i>) transmis spre avizare și, în conformitate cu competențele funcționale, comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri.</p> <p>Un element important în estimarea costurilor îl reprezintă delimitarea clară dintre costurile acoperite din bugetul de stat, cele acoperite din asistență externă și cele neacoperite la etapa planificării; în acest sens, se propune prezentarea Tabelului cu estimarea costurilor din bugetul de stat pentru implementarea Programului, inclus în Capitolul IV – Costuri de realizare a obiectivelor generale și a obiectivelor specifice, într-o structură standardizată.</p> <p>Capitolul IX – Proceduri de raportare a implementării Programului se va completa cu indicarea expresă a datei și anului pentru elaborarea și prezentarea Raportului de evaluare a implementării Programului.</p> <p>Cu privire la Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, menționăm următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planul de acțiuni reprezintă partea operațională a Programului, prin urmare va fi numerotat corespunzător și inclus ca „X – Planul de acțiuni pentru implementarea Programului” • Pentru o prezentare mai clară și pentru a facilita monitorizarea acțiunilor planificate, se propune revizuirea structurii Planului de acțiuni prin excluderea coloanelor dedicate valorilor de referință, valorilor intermediare și țințelor, concentrând aceste elemente în capitolul dedicat indicatorilor de monitorizare. Având în vedere că Programul se implementează pe o perioadă de 3 ani, țințele intermediare vor fi excluse. • Toți indicatorii de produs pentru monitorizare urmează să fie cuantificați și clar formulați, iar pentru cei care vizează actualizarea cadrului normativ și a reglementărilor se va indica expres actul de adoptare, întrucât acești indicatori reprezintă elemente esențiale pentru măsurarea progresului și pentru facilitarea proceselor de monitorizare și raportare. • Se va asigura respectarea regulii generale privind completarea coloanei „Termen de realizare” pentru toate acțiunile, utilizând formatul trimestru/an. Pentru acțiunile cu caracter periodic sau permanent, se va preciza termenul-limită pentru raportarea anuală, iar indicatorul de monitorizare va reflecta termenul final de implementare. Ca urmare, costurile aferente acestor acțiuni vor fi repartizate anual, în concordanță cu termenele de realizare indicate. 	
--	---	--

Ministerul Culturii	4	Ministerul Culturii a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea <i>Programului Național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 (număr unic 1033/MEC/2025)</i> , și, în limitele competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova	5	Ministerul Afacerilor Externe a examinat <i>proiectul de hotărâre cu privire aprobarea Programul național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 (număr unic 1033/MEC/2025)</i> și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă
Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova	6	<p>Cu referire la solicitarea nr. DGPȘG-1718-18-69-453 din 26.12.2025, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de hotărâre cu privire aprobarea Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 (număr unic 1033/MEC/2025) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele propuneri.</p> <p>La proiectul Programului Național pentru învățarea limbii române <i>La Capitolul I. Cadrul conceptual și strategic pentru promovarea limbii române</i></p> <p>La Subcapitolul 1.1. Introducere, la punctul 1, textul: „<i>pentru toți cetățenii Republicii Moldova</i>” se propune a fi substituit cu textul: „<i>locuitorii Republicii Moldova — indiferent de vârstă, origine etnică, statut juridic sau profesional</i>”, deoarece acesta nu reflectă în mod exhaustiv sfera reală de aplicare a Programului. Or, acesta vizează și se aplică și altor categorii de persoane decât cetățenilor Republicii Moldova, care sunt menționate în mod expres în conținutul Programului, și anume: cetățenilor străini, persoanelor revenite din diasporă, refugiaților, repatriaților, persoanelor apatride, etc.</p> <p>De asemenea, în contextul recomandării înaintate la punctul 1, se propune utilizarea uniformă a terminologiei referitoare la categoriile de persoane vizate în Program (la punctele 23, 29, 71, 79, 80, 84, 89, 92, etc.), precum și în cadrul obiectivelor și acțiunilor prevăzute de acesta, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se propune utilizarea uniformă a noțiunii „migranți” în întregul conținut al proiectului Programului, deoarece aceasta nu este suficient de explicită și nu este clar dacă aceasta include persoanele refugiate, persoanele apatride și alte categorii de cetățeni străini; - sintagma „nou-veniți” din punctul 79 urmează a fi revizuită, întrucât creează confuzii, și nu este clar definită. 	Se acceptă
			Se ia act

<p><i>La Capitolul II. Situația actuală și probleme identificate</i></p> <p>La Subcapitolul 2.4. Concluzii, concluzia din punctul 81 necesită a fi reformulată, întrucât, în redacția actuală, aceasta vizează exclusiv „copiii și elevii alolingvi”, în timp ce în Capitolul II. Situația actuală și problemele identificate este realizată o analiză mai amplă, care abordează diverse categorii de beneficiari și problemele specifice cu care acestea se confruntă. Prin urmare, concluzia urmează să reflecte în mod corespunzător întreaga arie de analiză și categoriile de beneficiari vizate de Program.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p><i>La Capitolul IX. Autorități și instituții responsabile de implementarea Programului</i></p> <p>La punctul 97:</p> <p>- se propune excluderea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, având în vedere că în conținutul Planului de acțiuni ministerul nu a fost indicat în calitate de autoritate responsabilă și nici în calitate de partener;</p> <p>-completarea cu Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Biroul Relații cu Diaspora, Inspectoratul General pentru Migrație și Agenția Relații Interetnice, în vederea asigurării corelării instituțiilor responsabile de implementarea Programului cu instituțiile indicate în Planul de acțiuni.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sunt instituții din subordinea MEC</p>
<p><i>La proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului Național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026 – 2028</i></p> <p>”. La Obiectivul general 1, Obiectivul specific 1.4, la acțiunea 28 se recomandă completarea coloanelor „Programe Bugetare” „Autorități responsabile” și „Parteneri</p> <p>La Obiectivul general 3, Obiectivul specific 3.2, la acțiunea 71, nu este clar modul de realizare a activității propuse în regiunea transnistreană.</p>	<p>Se ia act</p> <p>La Obiectivul general 1, Obiectivul specific 1.4, la acțiunea 28 a fost exclusă la obiectia Ministerului de Finanțe.</p> <p>Se ia act</p> <p>Acțiunea presupune organizarea cursurilor de limbă română în mod tradițional, conform practicilor aplicate tuturor categoriilor de adulți, prin evaluarea inițială a nivelului de</p>

Ministerul Finanțelor	7	<p>La Obiectivul general 4, Obiectivul specific 4.2., la acțiunea 81, în coloana Autorități responsabile, sintagma „Biroul pentru Migrațiune și Azil” se substituie cu sintagma „Inspectoratul General pentru Migrație”.</p> <p>Cu referință la demersul nr. DGPȘG-1718-18-69-453 din 26.12.2025, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea <i>Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028</i>” (număr unic 1033/MEC/2025) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.</p> <p>La proiectul de hotărâre</p> <p>Se propune de completat cu un punct nou în următoarea redacție: „Finanțarea acțiunilor prevăzute în prezenta hotărâre se va efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri în bugetele autorităților/instituțiilor implicate, precum și din alte surse, conform legislației”.</p> <p>La proiectul Programului</p> <p>La Capitolul VII. „Costuri de realizare a obiectivelor generale și a obiectivelor specifice”,</p> <p>La pct. 95., sumele indicate pe fiecare obiectiv specific din tabelul „Estimarea costurilor din bugetul de stat pentru implementarea Programului” urmează să coincidă cu totalurile aferente fiecărui obiectiv specific din Planul de acțiuni pentru implementarea programului. În acest sens, se atenționează că, sumele indicate în tabel la Obiectivul specific 1.2 pentru anii 2026 și 2027 nu corespund cu însumarea cifrelor aferente aceluiași obiectiv specific 1.2 din Planul de acțiuni, coloana „Costuri de implementare, lei”, pentru anii respectivi.</p> <p>Totodată, în tabelul „Estimarea costurilor totale pentru implementarea programului” sunt indicate mai multe subprograme, fără a fi clar delimitată corespondența dintre sume și subprogramele indicate, precum și sursele de finanțare a sumelor, ceea ce face dificil expunerea pe marginea impactului financiar. Totodată, subprogramele indicate în tabelul menționat nu</p>	<p>competență lingvistică și constituirea grupelor de studiu în funcție de nivelul identificat, inclusiv pentru persoanele de vârstă a treia din regiunea transilvăneană.</p> <p>Se acceptă</p>
		<p>Se acceptă</p>	

<p>corespund cu subprogramele incluse în Planul de acțiuni, unde se regăsesc inclusiv subprogramele 8803, 8804 și 8805. În același timp, în ambele tabele lipsește subprogramul 8802 „Educație timpurie”, cu toate că în Planul de acțiuni sunt incluse acțiuni care fac referință la instituțiile de educație timpurie.</p> <p>Prin urmare, se recomandă ca informația privind estimarea costurilor sa se prezinte în formatul Tabelului 5. „Modelul recomandat de prezentare a costurilor în cadrul unui program” din Ghidul cu privire la planificarea strategică, disponibil la link-ul: https://gov.md/sites/default/files/users-media/media-15/Ghid_planificare%20strategica.08.2025.pdf</p>	
<p>La Planul de acțiuni pentru implementarea Programului</p> <p>Conform prevederilor pct.19 subpct.4) din Hotărârea Guvernului nr.386/2020 <i>cu privire la planificarea strategică</i>, Planul de acțiuni urmează să includă coloana costuri de implementare (costurile estimate pentru implementarea fiecărei acțiuni, cu specificarea codului programului/subprogramului bugetar, divizate pe ani și surse de finanțare, inclusiv indicarea resurselor disponibile din asistența externă.</p> <p>Prin urmare, se solicită de completat Planul de acțiuni cu o coloană nouă care va specifica sursa concretă de finanțare a costurilor de implementare, întrucât nu este clar care dintre costurile incluse în Planul de acțiuni reprezintă cheltuieli ce urmează a fi alocate suplimentar și care se încadrează în limitele alocațiilor bugetare deja aprobate pentru acțiunile respective.</p> <p>Totodată, cu toate că în coloana „Program Bugetar” urmează a fi indicat subprogramul bugetar de unde urmează a fi finanțată acțiunea, totuși aceasta este un mix în care sunt incluse: surse de finanțare, denumiri de hotărâri de Guvern, Programul de reintegrare, etc. Prin urmare, coloana respectivă urmează a fi revizuită în totalitate.</p>	<p>Se ia act</p> <p>Capitolul VII. Costuri de realizare a obiectivelor generale și a obiectivelor specifice a fost modificat și completat cu Tabelul „ Estimarea costurilor de realizare a obiectivelor generale și a obiectivelor specifice” unde sunt indicate Subprogramele, Costuri acoperite din bugetul de stat și cele din asistență externă.</p>
<p>La Obiectivul specific 1.4:</p> <p>- acțiunea 27 prevede majorarea bursei pentru 94 studenți de la specialitatea Limba și literatura română pentru alolingvi, prin modificarea Hotărârii Guvernului nr.1009/2006, pentru care au fost cuantificate costuri de circa 1,3 mil. lei, mijloace care nu au fost prevăzute în Legea bugetului de stat pentru anul 2026 și estimările pentru anii 2027-2028. Reieșind din faptul că acțiunea respectivă nu are acoperire financiară, se propune ca</p>	<p>Se ia act</p>

<p>aceasta din urmă să fie exclusă. Suplimentar, se menționează că, cuantumul burselor se majorează anual în funcție de indicele prețurilor de consum;</p> <p>- la acțiunea 28 nu este clar modul de implementare a „indemnizațiilor pentru relocare cadrelor didactice de Limba și Literatura română care vor dori să predea timp de 5 ani în UTAĞ”, întrucât în prezent actul normativ superior nu reglementează acordarea acestei indemnizații. Se menționează că, o inițiativă legislativă în acest sens urmează a fi promovată de Ministerul Educației și Cercetării pe parcursul anului curent. Totodată, în coloana „Program/ Subprogram” nu este specificat subprogramul bugetar și nici sursa de acoperire a cheltuielilor, deși pentru realizarea acțiunii este prevăzută o sumă de 3 000,0 mii lei anual;</p>	<p>Se ia act</p>
<p>- acțiunea 29, care prevede modificarea Hotărârii Guvernului nr.391/2024, urmează a fi exclusă, dat fiind faptul că art.134 din Codului educației nr. 152/2014, prevede drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific, fără a face o referire separată la tinerii specialiști repartizați în funcția de cadru didactic de limba și literatura română. Totodată, se menționează că, pentru susținerea tinerilor specialiști din domeniul educației în Legea bugetului de stat pentru anul 2026 nr.322/2025 sunt aprobate mijloace financiare în volum de 92.555,6 mii lei. Astfel, nu este clar dacă suma de 7 500,0 mii lei /anual este deja prevăzută/inclusă în alocațiile aprobate pentru anul 2026 sau reprezintă o estimare suplimentară.</p> <p>De asemenea, în coloana „Ținta finală 2028” este prevăzut un indicator de 90 de tineri specialiști/250 000 valoarea alocației la repartizare. Se menționează că, potrivit Hotărârii Guvernului nr.391/2024 se acordă indemnizații unice în mărime de 200 000 de lei pentru tinerii specialiști, absolvenți ai programelor de studii superioare și în mărime de 160 000 de lei pentru tinerii specialiști, absolvenți ai programelor de studii profesional tehnice din domeniul de educație.</p> <p>În acest sens, valoarea de „250 000”, propunerea de majorare a acesteia, se consideră a fi o măsură de politică nouă, implementarea căreia va condiționa identificarea mijloacelor financiare din bugetul de stat, ceea ce contravine prevederilor articolului 131, alineatul (6) din Constituție precum că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare;</p> <p>- acțiunea 31, ce ține de „motivarea cadrelor didactice care predau limba română pentru a avansa în ierarhia gradelor didactice”, se propune de</p>	<p>Se ia act</p> <p>MEC este în proces de elaborare a modificărilor cu privire la tinerii specialiști, suma indicată va fi bugetată de pe linia de buget destinată tinerilor specialiști</p>

exclus, întrucât normele respective urmează să fie reglementate prin legislația de profil, în vederea asigurării unor prevederi clare și inechivoce

La Obiectivul specific 2.1

Se ia act

- acțiunea 36, care prevede modificarea Legii nr.270/2018 privind salarizarea unitară, prin introducerea unui spor salarial pentru predare într-o altă limbă decât cea maternă, precum și pct. 57 din proiectul Programului Național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028, se menționează că propunerea privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în sensul introducerii unui spor salarial pentru activitatea de predare într-o altă limbă decât cea maternă, nu poate fi susținută.

Sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar este construit pe principiul egalității de tratament pentru funcții și activități similare, fără diferențieri salariale stabilite în funcție de disciplina predată sau de limba de predare. În prezent, cadrul normativ nu prevede sporuri salariale diferențiate pe discipline, domenii sau modalități de desfășurare a activității didactice. Totodată, sarcina didactică aferentă funcției este stabilită unitar, în conformitate cu legislația în vigoare, și include ansamblul activităților de predare, indiferent de limba în care acestea se desfășoară. Predarea într-o altă limbă decât cea maternă se încadrează în obligațiile profesionale ale personalului didactic, asumate prin ocuparea postului și prin îndeplinirea normei didactice stabilite. Disciplina Limba și literatura română în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale are statut de disciplină școlară obligatorie pentru toate treptele de instruire, în conformitate cu art. 10 alin. (3) din Codul educației al Republicii Moldova. Astfel, cadrul normativ național reglementează studierea limbii române în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale prin Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, document cu caracter obligatoriu, parte integrantă a Curriculumului național și aplicabil tuturor instituțiilor de învățământ general, publice și private din Republica Moldova. Acesta stabilește volumul de ore alocate disciplinei Limba și literatura română, distribuirea acestora pe ani de studiu, precum și condițiile de organizare a procesului educațional, asigurând cadrul necesar realizării obiectivelor curriculare.

Introducerea unui spor salarial pentru un astfel de criteriu ar conduce la o diferențiere nejustificată între cadrele didactice care îndeplinesc aceeași sarcină didactică și ocupă funcții similare, inclusiv în cazul personalului

<p>didactic de predare a limbilor străine (engleză, germană, franceză etc.), afectând caracterul unitar, coerent și echitabil al sistemului de salarizare, precum și sustenabilitatea bugetară a acesteia.</p> <p>În consecință, se impune menținerea reglementărilor actuale ale Legii nr. 270/2018, fără instituirea unor sporuri salariale fragmentate sau suplimentare, condiționate de limba de predare.</p> <p>De menționat, că cadrul normativ actual prevede mecanisme de remunerare a muncii suplimentare, precum plata orelor suplimentare, cât și instrumente de motivare a personalului, inclusiv sporul de performanță și sporurile cu caracter specific, destinate compensării efortului depus sau a riscului asumat în condiții specifice de activitate.</p>	
<p>Referitor la acțiunea 32 din Obiectivul specific 2.1 și acțiunea 60 din Obiectivul specific 3.1, Planul de acțiuni prevede instituirea a două structuri noi: „Centrul metodologic național în domeniul EML” și „Centrul național de testare și validare a competențelor lingvistice în limba română (CECRL)”, cu finanțare din surse de asistență externă. Nu este clar care va fi statutul celor două centre nou create și dacă vor fi necesare mijloace financiare din bugetul de stat pentru activitatea acestora. Mai mult ca atât, în lipsa unor angajamente ferme din partea partenerilor de dezvoltare privind asigurarea surselor de finanțare, există riscul ca povara financiară să fie transferată asupra bugetului de stat. În aceste condiții, promovarea unor acțiuni care presupun instituirea de structuri noi, fără fundamentarea corespunzătoare a impactului bugetar și fără asigurarea surselor de finanțare, poate conduce la adoptarea unui act normativ lipsit de acoperire financiară. Prin urmare, acțiunile respective nu pot fi acceptate.</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Instituirea „Centrului metodologic național în domeniul educației multilingve (EML)” și a „Centrului național de testare și validare a competențelor lingvistice în limba română (CECRL)” nu presupune crearea unor entități noi cu statut juridic sau administrativ distinct, acestea fiind concepute ca structuri funcționale fără personalitate juridică, integrate în cadrul unor instituții publice de învățământ superior sau al unor instituții naționale existente, cu atribuții compatibile domeniilor vizate, funcționarea lor realizându-se exclusiv prin utilizarea capacităților instituționale existente, respectiv a infrastructurii, sistemelor administrative și resurselor umane deja angajate, prin</p>

<p>La acțiunile 79 și 86 din coloana „Program Subprogram” sunt indicate subprogramele 2403 și 2304, care nu se regăsesc în tabelul „Estimarea costurilor totale pentru implementarea programului” din partea descriptivă a Programului, și sunt improprii domeniului educației, fapt ce impune analizarea și ajustarea corespunzătoare a acestora.</p>	<p>redistribuirea atribuțiilor sau implicarea experților în regim de proiect, fără constituirea unor bugete proprii sau structuri de management separate.</p>
<p>La Nota de fundamentare</p> <p>Conform pct. 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din Nota de fundamentare, costul total al acțiunilor din proiectul Programului este de 241.463.725,0 lei, din care 211.629.561,0 lei mii lei urmează a fi acoperite din bugetul de stat, cheltuieli prevăzute în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2026-2028, iar 29.834.164,0 lei reprezintă eventuala contribuție a partenerilor de dezvoltare. În urma însumării acțiunilor finanțate din asistența externă se constată că valoarea acestora constituie 31.481.064,0 lei, ceea ce depășește cu 1.583.900,0 lei suma indicată atât în Nota de fundamentare, cât și în Capitolul VII Costuri de realizare a obiectivelor generale și a obiectivelor specifice din Programul național.</p> <p>Totodată, Nota de fundamentare urmează a fi ajustată ținând cont de obiectiile de ordin financiar expuse mai sus, care au impact financiar asupra bugetului de stat, dar nu au fost prevăzute nici în Legea bugetului de stat pentru anul 2026, nici în Cadrul bugetar pe termen mediu pentru anii 2026-2028.</p> <p>În concluzie, Ministerul Finanțelor este în imposibilitate de a se expune asupra impactului financiar al proiectului, în lipsa unei descrieri clare a costurilor pe subprograme și a surselor de finanțare.</p>	<p>Se ia act</p> <p>Acțiunile prevăzute din contul Subprogramelelor 2403 și 2304 au fost discutate și agreeate cu Biroul Relații cu Diaspora</p>
	<p>Se acceptă</p> <p>În aceste condiții, instituirea centrelor nu generează obligații financiare noi pentru bugetul de stat și nu implică cheltuieli permanente suplimentare, precum salarii, costuri de întreținere sau investiții de capital, întrucât sursele de asistență externă sunt destinate exclusiv activităților de dezvoltare și consolidare — elaborarea de metodologii, instrumente și standarde, pilotare, formare și evaluare, precum și întărirea capacităților instituționale existente — iar, în eventualitatea diminuării sau întârzierii finanțării din partea partenerilor de dezvoltare, activitățile pot fi etapizate, ajustate sau integrate în programele curente ale</p>

			institutiilor-gazdă, în limitele bugetelor deja aprobate, fără transferarea poverii financiare asupra bugetului de stat.
--	--	--	--

Expertizare		
Ministerul Justiției	8	<p>Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 (număr unic - 1033/MEC/2025), relevăm următoarele.</p> <p>Raportat la intenția de reglementare, menționăm faptul că, sub aspectul temeiului juridic, proiectul actului normativ în discuție este elaborat în temeiul prevederilor art. 10 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014.</p> <p>Potrivit autorului, Programul național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 este conceput ca un instrument strategic și integrat de consolidare a competențelor de comunicare în limba română, în concordanță cu standardele europene (CECRL) și cu angajamentele Republicii Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană. Astfel, Programul este structurat în jurul a 4 obiective generale și 12 obiective specifice, care acoperă toate nivelurile și formele de educație - de la educația timpurie și învățământul general, până la învățământul profesional tehnic, superior, educația adulților, diaspora și nou-veniți. În ceea ce privește forma actuală a proiectului în discuție, din perspectiva rigorilor tehnicii legislative, sunt de semnalat următoarele observații și propuneri.</p> <p>Referitor la clauza de adoptare, se impune menționarea art. 14 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia hotărârea Guvernului este un act adoptat de Guvern pentru organizarea executării legilor. Astfel, hotărârile Guvernului se aprobă exclusiv în baza legii și au ca scop organizarea executării și aplicarea concretă a normelor legale care necesită stabilirea unor</p>
		Se acceptă

	<p>măsuri și reguli subsecvente pentru asigurarea aplicării corecte a acestora. În acest context, clauza de adoptare urmează a fi revizuită astfel încât să reflecte doar temeiul legal, fiind necesară excluderea referinței la „Programul de guvernare „Moldova vremurilor bune””. Totodată, referința la actul normativ urmează a fi ajustată în conformitate cu art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017, prin indicarea numărului de ordine al actului, ca element de identificare, urmat de anul adoptării, aprobării sau emiterii acestuia, separate prin semnul „/”. Aceeași observație o reiterăm pentru toate situațiile similare din proiect. Suplimentar, pentru obiectul de reglementare al proiectului sunt incidente prevederile art. 5 lit. b) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, potrivit căreia Guvernul exercită atribuția de a aproba documente de politici publice.</p>	
	<p>La Programul național:</p> <p>Se remarcă faptul că anexa este partea integrantă a actului normativ și include reglementări care urmează a fi aprobate de autoritatea publică competentă. Prin urmare, aceasta trebuie să fie însoțită de parafa de aprobare: „Aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. ___/2026”. În conformitate cu pct. 7 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2022, la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de planificare și a documentelor de politici publice care se aprobă prin hotărâri ale Guvernului, se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative, în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Totodată, art. 24 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, stabilește expres că la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative.</p> <p>În acest context, se impune revizuirea Programului național prin prisma normelor de tehnică legislativă.</p> <p>În conformitate cu art. 49 alin. (6) din Legea nr. 100/2017, reglementările cuprinse în anexele actelor normative trebuie numerotate cu cifre arabe urmate de punct, adăugându-se consecutiv cifrele până la nivelul de detaliere necesar. În acest context, se</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>impune numerotarea fiecărui alineat, nu doar a primului alineat din cadrul unui punct. În consecință, se vor elimina formele alternative de structurare, precum enumerările realizate prin cratimă sau prin cifre arabe urmate de paranteză. Totodată, în conformitate cu art. 53 din Legea nr. 100/2017 se prevede că: „(1) În funcție de complexitatea actului normativ, elementele structurale ale actului normativ pot fi grupate după cum urmează: a) (...) punctele – în secțiuni, însemnate succesiv cu numere ordinar exprimate prin cifre arabe. În cazul unor acte normative complexe, (...) punctele pot fi grupate mai întâi în paragrafe și/sau subsecțiuni; b) secțiunile – în capitole, însemnate succesiv cu numere ordinar exprimate prin cifre romane; c) capitolele – în titluri, însemnate succesiv cu numere ordinar exprimate prin cifre romane; d) în cazul actelor normative complexe, titlurile pot fi grupate în părți sau cărți, însemnate succesiv cu numere ordinar scrise cu litere. (2) Paragrafele, subsecțiunile, secțiunile, capitolele, titlurile, părțile și cărțile se denumesc prin exprimarea sintetică a reglementărilor pe care le cuprind. (3) Gradul de divizare mai mare se aplică după folosirea gradului de divizare mai mic. (4) (...) punctele, capitolele, titlurile, părțile și cărțile se numerotează consecutiv de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Numerotarea paragrafelor, subsecțiunilor și secțiunilor se efectuează în succesiune, în limita structurii din care fac parte”. În acest context, se recomandă revizuirea sistematizării conținutului în scopul alinierii acestuia la exigențele tehnicii legislative, prin structurarea și ordonarea logică a dispozițiilor în funcție de gradul de divizare, stabilirea clară a capitolelor și secțiunilor, precum și numerotarea corectă a acestora, astfel încât să fie asigurate coerența și claritatea reglementărilor. Având în vedere că la pct. 1 s-a stabilit că se va utiliza forma abreviată „Programul”, aceasta urmează a fi folosită pe tot parcursul textului. În acest sens, se recomandă revizuirea corespunzătoare.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>La pct. 8, „Programul se înscrie în direcțiile Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022)” nu este corect redactat. Se recomandă revizuirea formulării astfel încât să se precizeze expres că Strategia a fost aprobată prin Legea nr.</p>	

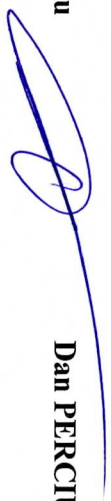
	<p>315/2022. Observația privind precizarea expresă a actului normativ de adoptare sau aprobare este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect, inclusiv pentru documentele de politici pentru care lipsește mențiunea actului normativ de aprobare.</p>	
	<p>La sbp. 1.2, textul denotă confuzie privind denumirea Strategiei Naționale de Dezvoltare. Astfel, pe de o parte se folosește formula „Strategia Națională de Dezvoltare (SND-2030)”, pe de altă parte denumirea completă „Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030””. Se recomandă uniformizarea denumirii în întreg proiectul.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>La sbp. 1.4, textul privind „Concordanța cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD)” necesită reformulare pentru claritate și precizie. De asemenea, este necesară revizuirea sbp. 1.5 referitor la „Concordanța cu cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM)”, având în vedere că nu este menționat actul normativ de aprobare.</p> <p>Conform pct. 2 din proiectul hotărârii, Ministerul Educației și Cercetării va prezenta Guvernului anual, până la data de 1 martie, raportul privind executarea Programul național privind învățarea limbii române pentru anii 2026-2028. Totodată, pct. 100 stabilește că fiecare autoritate indicată în Planul de acțiuni trebuie să prezinte Ministerului Educației și Cercetării anual, până la 1 martie, un raport detaliat privind progresul implementării în anul precedent, care va reflecta acțiunile și indicatorii pentru care este responsabilă. În acest caz, termenul indicat la pct. 2 din proiectul hotărârii necesită examen suplimentar.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>La capit. X, Planul de acțiuni nominalizat : În cazul obiectivului general 1 și obiectivului specific 1.2, la acțiunea 12, intitulată „Extinderea aplicării HG 476/2025 privind certificarea competențelor de comunicare în limba română ale persoanelor adulte și ale elevilor din învățământul liceal pentru elevii din clasa a IX-a”, indicatorul de monitorizare nu poate fi stabilit ca „H.G. nr. 476/2025 aplicată; Număr de elevi testați”. Deoarece hotărârea privește strict adulții și elevii din învățământul liceal, aplicarea ei directă asupra</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>elevilor din clasa a IX-a nu este posibilă, motiv pentru care, pentru a extinde aplicabilitatea actului normativ și la această categorie de elevi, este necesară mai întâi revizuirea sa prin modificarea corespunzătoare a prevederilor.</p>	
	<p>Pentru obiectivul specific 1.4: La acțiunea 26 „Modificarea și completarea HG nr. 370/2006 privind Concursul „Pedagogul anului”, menționăm că potrivit art. 62 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Astfel, înțelesul cuvântului „modificarea” cuprinde și completarea actelor normative.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>Pentru acțiunea 27, indicatorul de rezultat trebuie să fie clar, măsurabil și să reflecte finalizarea procesului juridic, astfel încât să fie formulat ca: „Hotărâre a Guvernului pentru modificarea HG nr. 370/2006 adoptată”. Aceași observație este valabilă și pentru indicatorul de monitorizare de la acțiunea 29.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>La acțiunea 29, intitulată „Modificarea HG nr. 391/2024 privind încadrarea tinerilor specialiști în câmpul muncii în funcții didactice vacante și modificarea sau abrogarea unor hotărâri ale Guvernului privind acordarea transferurilor cu destinație specială pentru susținerea tinerilor specialiști”, este necesar să fie reanalizată. Formularea propusă nu este suficient de clară, deoarece face referire atât la un act normativ specific, cât și la modificarea altor acte normative. În situația în care cadrul normativ vizat este interconectat sau conex, se recomandă ca la acțiunea respectivă să se menționeze în mod general modificarea cadrului normativ al Guvernului, în scopul încadrării tinerilor specialiști în funcțiile vacante de cadru didactic de limba și literatura română.</p>	<p>Se ia act Obiecția nu poate fi reținută, întrucât formularea utilizată în acțiune reproduce întocmai denumirea oficială a Hotărârii Guvernului nr. 391 din 05.06.2024. Orice reformulare ar conduce la modificarea titlului actului normativ, ceea ce nu este admisibil din perspectiva tehnicii legislative.</p>
	<p>În cadrul obiectivului general 2, obiectivul specific 2.1, acțiunea 36 necesită revizuire, deoarece nu a fost indicată denumirea corectă a Legii nr. 270/2018. De asemenea, la indicatorul de monitorizare, era necesar să se prevadă nu doar modificarea acestui act normativ, ci și</p>	<p>Se acceptă</p>

		<p>aprobarea proiectului de lege privind modificarea acestuia de către Guvern.</p> <p>La obiectivul general 3, obiectivul specific 3.1, există o neconcordanță între acțiunea 63 și indicatorul de monitorizare „Cadrul legal elaborat”, deoarece măsura prevăzută este elaborarea procedurilor, nu crearea unui cadru legal. Astfel, indicatorul trebuie ajustat pentru a fi specific, clar și coerent cu obiectivul acțiunii.</p> <p>Se recomandă revizuirea atât a indicatorilor de monitorizare, cât și a anunțor acțiuni și măsuri, pentru a fi clare, măsurabile și corelate cu rezultatele așteptate, permițând astfel o evaluare obiectivă a implementării și impactului lor.</p>	Se acceptă
Cancelaria de Stat	9	<p>În temeiul prevederilor pct. 231 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, a fost examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026-2028 (număr unic 1033/MEC/2025), remis pentru reavizare, și, în conformitate cu competențele funcționale, comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri.</p> <p>În Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru învățarea limbii române pentru anii 2026–2028, la pct. 86 „Dezvoltarea și implementarea Campaniei naționale și internaționale «Oriunde ai fi, citește românește» (TV, radio, digital, social media)”, urmează a fi indicat codul subprogramului „Susținerea diasporei”, și anume „2403”.</p> <p>În cadrul aceleiași activități, se consideră necesară excluderea sumei de 180 000 MDL pentru anul 2026, întrucât, potrivit Legii bugetului de stat pentru anul 2026, nu au fost planificate resurse în acest scop. Activitatea va fi realizată în baza achizițiilor de carte efectuate la finele anului 2025.</p>	Se acceptă
		<p>La Capitolul V „Indicatori de monitorizare”, Obiectivul specific 4.1 – „Numărul de participanți la cursurile de limba română organizate în Centrele Educaționale din diaspora, defalcat pe niveluri de competență (A1–A2, B1–B2) – 4000”, se recomandă reducerea cifrei</p>	Se acceptă

		estimate la 3000, în concordanță cu indicatorul-țintă stabilit la pct. 80 „Organizarea cursurilor de limbă română pentru copii din diaspora” din Planul de acțiuni.	
--	--	---	--

Ministru

Dan PERCIUN

Executant: Daniela Trîsîna
022-234-623